

Resumé

En god alderdom? Aktivering af svækkede ældre i leve- og bomiljø

Louise Scheel Thomasen

Specialet belyser, hvordan tilværelsen former sig i hverdagen for svækkede ældre, der bor i leve- og bomiljø.

Der fokuseres på tre områder:

- betydningen af de institutionelle rammer som bygger på en antagelse om "den gode alderdom" som en aktiv og selvstændig tilværelse
- hvordan ældre møder denne tilgang i hverdagen
- ældres egne ønsker og behov i den sidste del af alderdommen

Projektet er baseret på fire måneders feltarbejde i tre leve- og bomiljøer. Der blev foretaget 16 semi-strukturerede interviews med ni ældre, og relevant skriftligt materiale blev indsamlet, f.eks. evalueringsrapporter, undervisningsmateriale, pjecer, værdigrundlag og fagmateriale for personale i leve- og bomiljøer.

Teoretisk har projektet udgangspunkt i en fænomenologisk hverdagslivstilgang, hvormed de ældres erfaringer af livet i dagligdagen undersøges. Erfaringer i at leve med en svækket krop analyseres også ved hjælp af en fænomenologisk tilgang. Dette er kombineret med en policytilgang i analysen af, hvilke forestillinger om en god alderdom der kommer til udtryk i leve- og bomiljøerne gennem eksempelvis arkitektur, kursus for personalet, diverse skriftligt materiale og gennem personalets aktivering af de ældre. Desuden anvendes en narrativ tilgang i undersøgelsen af, hvordan personalet i kraft af deres aktivering søger at inddrage de ældre som medskabere af en fortælling om det gode liv som et aktivt og selvstændigt liv.

Det konkluderes, at der er en diskrepans mellem den aktivitetsfremmende policy og de ældres ønsker og forventninger til alderdommen. For størstedelen af de ældre er det ikke relevant at kæmpe med kroppen for at vedligeholde eller forbedre den på den måde, personalet foreslår i det daglige, f.eks. ved at motivere de ældre til selv at vaske sig under armene eller tage sko på, mens de får hjælp til personlig pleje. For de fleste beboere hører det aktive og selvstændige liv fortiden til. De er nået til et punkt, hvor de accepterer deres svækkede krop som en besværlig følgesvend, og afhængighed af andre mennesker er et nødvendigt vilkår i hverdagen. I stedet for at kæmpe med kroppen gennem aktivering, ønsker de ældre i højere grad at modtage hjælp fra personalet og dermed at overlade ansvaret for deres svækkede krop til andre. Dette tillader dem at abstrahere momentant fra oplevelsen af deres gamle krop, der ikke længere kan det, den kunne tidligere, og som ofte gør opmærksom på sig selv med ubehag og smerter. Alderdom er for de ældre karakteriseret ved en tidsmæssig orientering mod fortid og nutid, ikke mod fremtiden. Flere af de ældre udtrykker en oplevelse af

at svæve oven på livet og forholder sig til døden som noget potentielt aktuelt. Socialt søger de ældre at skabe gode relationer til personalet, ikke til de øvrige beboere, sådan som det kommer til udtryk i leve- og bomiljøernes 'naboskabstankegang'. Det foreslås, at opfattelsen af aktivitet må nuanceres. For de ældre kan f.eks. det at nyde en udsigt være en form for sansebaseret aktivitet. Dette kaldes for 'aktiv passivitet'.

Afslutningsvis foreslås en revision af den aktuelle opfattelse af hvad det vil sige at leve et godt liv i et leve- og bomiljø. Specialet peger på, at en sådan opfattelse bør støtte de ældre i at leve med en svækket krop på en måde, der lader dem bruge deres sparsomme ressourcer på mere socialt og sansemæssigt stimulerende aspekter af tilværelsen.